№ 274. Środa 28. Listopada 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inserecya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Stan zdrowia we Lwowie w miesiącu październiku 1860.)

Lwów, 27. listopada. Przy wzmagającej się znacznie liczbie chorych w miesiącu październiku przeważały cierpienia kataralne, a między temi najliczniej katary żołądkowe i kiszkowe; liczniej chociaż mniej gwałtownie pokazywał się przytem tyfus; ze słabości dziecięcych wydarzały się znowu częściej wypadki anginy, a przytem kilka wypadków kuru i szkarlatyny; ze słabości zaś chronicznych przeważały w tym miesiącu tuberkuły.

Do głównego szpitalu przyjęto w miesiącu październiku r. b. o 102 chorych więcej niż we wrześniu, a w ogóle 770 chorych było w kuracyi, t. j. o 68 więcej niż we wrześniu. Z tej liczby chorych wyzdrowiało 228; 15 wypuszczono niewyleczonych, 53 umarło, a 474 pozostało do dalszej kuracyi na miesiąc październik.

W porównaniu z miesiącem październikiem roku zeszłego przyjęto w tym roku do szpitalu o 72 chorych więcej, a w ogóle było o 80 chorych więcej w kuracyi.

Ogólna liczba wypadków śmierci między całą ludnością stolicy w miesiącu październiku r. b. wynosiła 231, więcej o 37 niż we wrześniu r. b. a o 19 niż w październiku r. zeszłego.

(Podróż Jej Mości Cesarzowej. — Depesza telegraficzna. — Sprostowanie. — Rozporządzenie finansowe.)

Wiedeń, 25. listopada. *Gazeta wiedeńska* podaje następującą depeszę telegraficzną:

Londyn, 23. listopada. Dziś z rana przybył do portu w Plymouth jacht „Wiktorya i Albert." Cesarzowa JMć. nie cierpiała na chorobę morską, i postanowiła dziś jeszcze wieczorem w dalszą puścić się podróż jeżeli pogoda się nie zmieni.

— W znanym raporcie jenerała Lamoriciéra, znajduje się między innemi ustęp w tych słowach:

„Osoba całkiem dostatecznie umocowana pisała do mnie z Tryestu dnia 11. października: Okręta austryackie będą krzyżowały na południowej stronie Ankony aby nie dopuścić blokady. Przeznaczona na to eskadra austryacka liczy wiele okrętów i ma dzielnych dowódzców."

Gdy ustęp ten mógłby wywołać mniemanie, że rząd austryacki przyrzekł pomoc obrońcom Ankony, czego później nie dotrzymał, potrzeba jest niezbędnie sprostować należycie rzeczony ustęp raportu. Jesteśmy w stanie zapewnić, że powyższą całkiem bezzasadną wiadomość otrzymał jenerał Lamoricière od osoby nietylko wcale nie dostatecznie umocowanej, lecz przeciwnie od bardzo źle uwiadomionej.

— Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 23. listopada 1860, względem podwyższenia stopy procentowej częściowych hypotecznych asygnat.

Zważywszy obecny stan targu pieniężnego i znacznie podwyższoną stopę procentową, podnosi ministeryum finansów na mocy najwyższego postanowienia cesarskiego z dnia 23. b. m. stopę procentową częściowych hypotecznych asygnat 5% na 5 i pół od sta, z odniesieniem się w tym przedmiocie w swoim czasie do zebrać się mającej rady państwa, stosownie do najwyższego dodatkowego rozporządzenia względem atrybucyi rady państwa.

Ministerstwo finansów rozporządziło aby począwszy od dnia 26. b. m. uprzyw. austryacki bank narodowy wypłacał 5½% od częściowych hypotecznych asygnat.

Posiadaczom pięć procentowych częściowych hypotecznych asygnat z terminem już zapadłym należeć będzie wypłata 5½% dopiero od dnia wymiany tych asygnatów na 5½% procentowe.

Co do eskomtowania w centralnej kasie bankowej wiedeńskiej 5½ procentowych częściowych hypotecznych asygnat, równie co do ciągłego ich procentowania pozostają w swej mocy dawniejsze rozporządzenia względem 5 procentowych częściowych hypotecznych asygnat. *Plener* r. w.

Ameryka.

(Doniesienia z południowej Ameryki.)

Lima, 14. listopada. Z Guayaquil nadeszła wreszcie wiadomość, że dnia 24. września zdobył jenerał Flores miasto bez znacznego rozlewu krwi i zakończył tymczasowo domową wojnę w Ecuador. Jego przeciwnik, jenerał Franco i jego prawa ręka, jenerał Villamil przyjechali tu i zdaje się, że chcą nakłonić naszego prezydenta, żeby rozpoczął nową wojnę z tym nieszczęśliwym krajem. W publiczności krążyły wieści, że Castilla znowu tam wyruszy w 2000 ludzi, a na kongresie kazało oświadczyć ministeryum, że przejęto listy, z których się dowiedziano, że Linans zawarł przymierze w Boliwii a Flores w Ecuador, by spólnie uderzyć na Peru, jeden z południa, a drugi z północy; ale te wiadomości są zapewne nieprawdziwe. A rozsiano te wieści tylko dla tego, by znowu wyjednać dla prezydenta Castilla *„facultades extraordinarias,"* których potrzebuje, by zaspokoić do woli swoją jedyną żądzę wojennego zapaśnika. Peruańska fregata parowa „Callao" wywróciła się w doku, zgruchotała go i zatonęła z nim razem, przyczem zginęło niemal 100 osób, a około 80 było ranionych. Najstraszniejsze jest jednak, że zatonął także cały lazaret, który w niepojęty sposób pozostawiono na pokładzie.

Z *Walparaiso* donoszą, że rząd w Chili zamyśla w połowie listopada ściągnąć znaczną siłę zbrojną, ażeby ruszyć na Indyan na południowej granicy republiki.

Hiszpania.

(Upominek O'Donellowi. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 20. listopada. Ich Mość Królestwo wręczyli marszałkowi O'Donnell w upominku bardzo kosztowną szpadę. — Margrabia Miraflores jest mianowany posłem w Rzymie. — *Gazetta* donosi, że pana Joaquin Manuel Alba mianowano intendantem w Portoriko, i że założono akademię medycznych, fizykalnych i przyrodzonych nauk. — Według *Epoca* ukończy się niebawem śledztwo w sprawie zamachu na życie Królowej koło Puerta del Sol. Prokurator państwa pan Sanchez Milla przedłożył już akt oskarżenia. Władza państwa i lekarze, którzy kilka dni obserwowali obżałowanego, zgodzili się na to, że cierpi obłąkanie.

Anglia.

(Przejazd Jej Mości Cesarzowej austryackiej. — Przejazd Cesarzowej francuskiej. Wiadomości bieżące.)

Londyn, 22. listopada. Do bióra Reutera donoszą z Plymouthu, ze Cesarzowa austryacka zawinęła tam dziś zrana królewskim jachtem Victoria and Albert," i jeszcze w ciągu dnia wyruszy w dalszą podróż do Madejry.

— Pobyt Cesarzowej Francuzów w Edynburgu trwał dłużej, niż się spodziewano. W poniedziałek było powietrze cokolwiek pogodniejsze i Cesarzowa zwiedzała kilka osobliwości miasta. Gdzie się okaże, wita ją publiczność bardzo serdecznie. Szkocya bowiem była przed unią z Anglią, najszczerszym sprzymierzeńcem Francyi, a Cesarzowa Eugenia należy do szkockiej familii Kirkpatrick, której drzewo genealogiczne sięga aż do Roberta Bruce. Termin jej odjazdu niebył jeszcze znany; mówiono tylko, że chce odwiedzić księżnę Buicleuch w Dalheith, a ztamtąd pojechać do księżny Hamilton.

— W Londynie rozeszła się wczoraj istotnie ta osobliwsza pogłoska, że Cesarz Napoleon miał *incognito* wylądować w Anglii; jedni mówili, że w Dowrze, drudzy że w Southamptonie. Dla tego też zbierały się przez cały wieczór tłumy ludu u obudwu dworców kolei, i tylko z trudnością mogła policya otwierać przystęp do dworców.

Francya.

(Nowiny dworu. — Obecny stan rzeczy.)

Paryż, 22. listopada. Szambelan cesarski odjechał wczoraj do Edinburga z listem do Jej Mości Cesarzowej.

— Wczoraj przyjmował Cesarz po raz ostatni deputacyę montenegryńską, która ma jutro odjechać z powrotem do Cettynii.

— *Nouvelle* stara się uśmierzyć obawy co do utrzymania pokoju europejskiego. Oto co pisze w tym względzie:

„Czy pokój jest zabezpieczony? Czy wojna jest prawdopodobna: To jest wielkie i możnaby powiedzieć jedyne pytanie w tej chwili. Sprawy handlowe, przemysłowe i finansowe nabrały w naszych czasach takiego znaczenia, zajmują tak ważne miejsce w ży-

ciu narodów, że wszystko, cokolwiek może je naruszyć, niepokoi świat cały, gdyż wszystko cierpi do pewnego stopnia na zatamowaniu spraw materyalnych. W całej Europie, zarówno we Francyi i w Anglii, jako też w Niemczech i w Austryi śledzi ludność z łatwą do pojęcia obawą oznaki pokoju lub też wróżby wojny. Wszędzie pragną pokoju, gdyż wiedzą, że wojna jeśliby na nowo wybuchnęła, wywarłaby tym razem tem zgubniejszy wpływ na sprawy materyalne, ponieważ od 10 lat wszystkie ludy o wiele więcej zbliżyły się do siebie na polu wielkich przedsiębiorstw przemysłowych. Wszelako każdy się pyta z pozornem przekonaniem i pewną niespokojnością, czy wypadki, przygotowujące się na półwyspie włoskim, nie zagrażają spokojowi świata, i czy podobna będzie uniknąć wojny, która zrazu lokalna musiałaby w końcu stać się powszechną. Niepewność co do przyszłości utrzymuje widocznie pożałowania godną nieufność w umysłach i smutną niechęć w sprawach. Na tem cierpi zarówno majątek publiczny jak i prywatny, i czasby było stanowczem i szczerem porozumieniem się wszystkich głównych mocarstw położyć konice temu stanowi rzeczy. Ze wszystkiego można wnosić, że Francya i Anglia co do kwestyi włoskiej, — jedynej, która zagraża pokojowi świata, zgadzają się zupełnie w swoich zdaniach.

Ta zgodność nadaje im bez wątpienia wielką moralną władzę, by zapobiedz wszelkim nowym zatargom, wszelkiej krwawej walce nad brzegami Mincio. Mówimy otwarcie, że stałyby się karygodnemi, jeśliby tej moralnej siły i władzy nie używały spólnie, by utrzymać spokój, a mianowicie zabezpieczyć trwałość jego na takich podstawach, ażeby każdy mógł w końcu uwierzyć temu, i żeby świat handlowy na nowo się ożywił. Wiemy dobrze, że Francya i Anglia nie mogą podług swego życzenia rozporządzać wolą Piemontu ani Austryi. Ale jeśli wolno wnosić o zamiarach gabinetu wiedeńskiego z ostatnich jego kroków, tedy można przypuszczać, że nie równie więcej skłania się do pokoju niż do wojny. Z tego postępowania dworu wiedeńskiego należy wnosić, że chce się szczerze przyczynić do utrzymania pokoju; gdyż nie mając tego zamiaru, byłby już dawno rozpoczął na nowo wojnę w północnych Włoszech. Teraz należy do Francyi i Anglii wpływać czynnie na to za pomocą swoich konzulów, ażeby u granicy weneckiej nie przyszło do niewczesnych zaczepek, któreby nieodzownie zakłóciły spokój Europy. Zresztą sądzimy, że chwila układów jest już bardzo bliska. Stosunki są pomyślne, by sprawom włoskim nadać pomyślne rozwiązanie, i naszem zdaniem byłoby dziś obowiązkiem wszystkich głównych mocarstw obmyśleć, jaka ma być stanowcza i porządna organizacya półwyspu."

Holandya.

(Reorganizacya sądownictwa. — Czynności w izbach.)

Haaga, 21. listopada. Druga izba jeneralnych stanów, odkąd znowu rozpoczęła swoje prace, obraduje na publicznych posiedzeniach nad projektem prawa o reorganizacyi sądownictwa. Chociaż nie ukończone jeszcze debaty i widoczna jest w dyskusyach opozycya, jednak można się spodziewać, że projekt prawa będzie przyjęty, sądząc po wynikłości dzisiejszego posiedzenia, na którem za rządem głosowano nad ostatnim artykułem projektu, na który najbardziej oponowano. Pan Godefroi rozwiązał zadanie, które nie powiodło się wielu jego poprzednikom.

Włochy.

(Nieszczęsny wypadek. — Towarzystwo św. Pietrza. — Doniesienia z Gaety. — Wiadomości bieżące. — Twierdza St. Elmo. — Rozruchy reakcyjne.)

Sardynia. Donoszą z Medyolanu, że w nocy z dnia 14go na 15. b. m. zdarzył się smutny wypadek w seminaryum w Bedonii. Telegram przyniósł wiadomość w tych tylko słowach: Tej nocy zagorzał na śmierć prefekt i szesnastu seminarzystów. Zdaje się wypadek ten był skutkiem ogrzewania izb piecykami napełnionemi węglem żarowym. Dalsza wiadomość donosi, że dniem przed tem pobielono świeżo ściany i zapalono w piecach nim jeszcze zupełnie wyschły; z tego powstał swąd i przyprawił o śmierć tyle osób. Władza przedsięwzięła natychmiast śledztwo, czy niedbałość nie była przyczyną tego nieszczęsnego wypadku.

Państwo kościelne. *Giornale di Roma* pisze pod d. 14. listopada: "Ojciec św. raczył zezwolić, by urządzone w Rzymie towarzystwo, które ma zbierać świętopietrze, miało charakter i przywileje arcybractwa pod opieką św. apostoła Pawła i pełnomocnictwo, łączyć z sobą inne towarzystwa i bractwa, które utworzone są w całym świecie katolickim w tym samym zamiarze to jest: wspierać rzymską stolicę modlitwą i pobożnemi uczynkami."

Neapol. *Times* ogłasza następującą depeszę neapolitańską z d. 22. b. m.: Król Franciszek II. zasłabł na krwiotok. Parowiec z Gaety jeździł po lekarzy. W ministeryum nastąpiła zmiana.

Correspondance Bullier donosi z Gaety pod d. 22. b. m.: Połowa naszych ministrów jest obecnie we Francyi, mianowicie: pp. Carbonelli, Pietro Ulloa i Antonio Ulloa. — Według *Allg. Ztg.* misya jenerała Ulloa nie ogranicza się jedynie na dwór francuski, ale rozciąga się na Wiedeń, Berlin i Petersburg.

Od strony lądu jest Gaeta zupełnie otoczona. Według turyńskich wiadomości, zamierzają Piemontanie ustawić 80 moździerzy na Monte Secco w odległości jednego kilometru ($^1/_8$ mili niemieckiej) od twierdzy, zkąd jak się spodziewają dosięgną pomieszkania Franciszka II. Jenerał Menabrea, dyrektor inżynieryi, posuwa coraz blizej pod fortecę linię oblężniczą, która dozwoli wojskom sardyńskim otworzyć ogień na fortecę także z innych stron. Jednak ta praca zajmie wiele czasu, gdyż ziemię do koszów szańcowych potrzeba nosić kilka mil. Od lądu tworzy twierdza wąski front z trzema rzędami dział, góry za twierdzą są strome, i potrzeba budować osobną drogę, by przeprawić artyleryę.

Hiszpańskie okręta zaopatrują ciągle twierdzę w żywność i wywożą z niej liczne familie.

Według *Correspondance Bullier* postanowił król Franciszek II. w ogłoszonym rozkazie dziennym, uwiecznić zwycięstwa swojej armii medalem, z napisem: „Kampania z września i z października r. 1860" a na odwrotnej stronie: „Sta. Maria, Cajazzo, Trifisso, St. Angelo i t. d." Ten medal ma być noszony na błękitno czerwonej wstędze.

— Podług depeszy z Neapolu z 22. listopada, która tego samego dnia nadeszła do Turynu, przyjmował Król sardyński deputacye, które doręczyły mu rezultat głosowania ludu w Umbryi i w Marchyach. — Mówią, że w jeneralnem namiestnictwie i w ministeryach mają zajść zmiany. Słychać z pewnością, że ma być ustanowiona rada państwa, która zwoływana będzie tylko w sprawach bardzo ważnych. — Poerio mianowany został ministrem bez departamentu. — Król Wiktor Emanuel ma 26. b. m. odjechać do Palermu.

— W Gazecie powszechnej znajdujemy następującą korespondencyą z Neapolu z 14. listopada: Przypominacie sobie zapewne zbiegowiska jeszcze z czasów dyktatury, aby wymusić zniesienie twierdzy St. Elmo. Garibaldi uciszył na jakiś czas te rozruchy dekretem, mocą którego twierdzę oddał gwardyi narodowej. Nowy rząd zepsuł jednak znow całą sprawę. W przeszłą sobotę udał się oddział Piemontanów, 500 ludzi z 14. pułku liniowego do twierdzy St. Elmo — dowódzca oddziału okazał komendantowi twierdzy rozkaz swego pułkownika, wzywający gwardyę narodową oddać twierdzę w ręce wysłanego oddziału. Komendant twierdzy był tak słaby, że poddał się wezwaniu. Jeden tylko człowiek z załogi, prosty wyrobnik oparł się oddaniu twierdzy, widząc jednak, iż opór jego i przedstawienia są bezskuteczne, rzucił karabin swój w przepaść ze szczytu skały fortecznej. Również chcieli Piemontanie zająć kasztel dell' Ovo. Komendant jego okazał jednak więcej dzielności niż towarzysz jego w twierdzy St. Elmo i odmówił stanowczo. Zajścia te bardzo wzruszyły całą ludność i bardzo być może, że przyjdzie do wielkich demonstracyi przeciw tym krokom, niweczącym ustępstwa poczynione ludowi ze strony Garibaldego. Pomimo pomyślnego skutku powszechnego głosowania widział się jednak zmuszonym jenerał Pinnelli ogłosić z całą surowością stan oblężenia w prowincyi Akwilejskiej w następujących powiatach, mianowicie: w powiecie Akwilejskim w gminach Arischia, Pizzoli, Barette, Caguano, Montercale i w okolicy, dalej w Lucoli, Preturo, Rocca di Mezzo, Rocca di Cambio, Acre, St. Demetrio; w powiecie Civita Ducale w gminach Civita Ducale, w obwodach Fiamignano i Borgo Calle Fegato, i w całym obwodzie Avezzano. Gdyby w której innej gminie wybuchły rozruchy, tem samem gmina ta przechodzi w stan oblężenia. Osobny sąd ustanowiony na reakcyonaryuszów, schwytanych z bronią w ręku. Sąd ten ma orzekać według surowych ustaw sądów wojennych króla Franciszka II. Przed ten sąd mają być stawieni także wszyscy, na których padło podejrzenie, że knowali spiski przeciw nowemu rządowi, zgromadzali siłę zbrojną w zamiarach nieprzyjaźnych temuż rządowi, wspierali umyślnie i świadomie zamachy reakcyjne, którzy zrywali herby sabaudzkie, niszczyli je w jakikolwiek sposób, którzy znieważali wizerunek Wiktora Emanuela, tłukli jego popiersia, i dopuszczali się publicznych rabunków i gwałtów.

Niemce.

(Transport rannych koleją żelazną. — Projekt kanału wodnego. — Małżeństwa cywilne. — Wiadomości bieżące. — Konferencye handlowe. — Posiedzenie zgromadzenia związkowego.)

Berlin, 22. listopada. Postanowiono w ministeryum polecić osobnej komisyi przekonać się praktycznie, w jaki sposób najlepiej urządzić przewóz rannych żołnierzy na kolejach żelaznych. Słychać, że wkrótce rozpocząć się mają stosowne próby.

Wychodzący w Strasburgu dziennik Alzaski donosi z pewnego, jak utrzymuje, źródła, że ma być złożona komisya międzynarodowa z wysłanników Prus i Francyi, aby ułożyć się względem budowy kanału wodnego między Sarą z kanałem między Rewem a Marną.

W przeciągu kilku ostatnich tygodni było cztery posiedzeń z osób wszelkich stanów w sprawie zaprowadzenia małżeństw cywilnych. Oświadczenie tego zgromadzenia zostało obecnie ogłoszone i wyraża się w końcu, że jedynie obowiązujące małżeństwo cywilne odpowiada potrzebom ludności, wymaganiom prawa, widokom państwa i kościoła zarówno. Między 94 imionami tych, którzy podpisali to oświadczenie, znajduje się wielu znanych powszechnie uczonych i wysłańców miast.

— *Gazeta pruska* donosi: Neapolitański poseł hrabia Aragon Eutrofiano wyprawiony w misyi do Petersburga, przejeżdżał z powrotem na Szczecin do Gaety.

Drezno, 21. listopada. Jej król. Wysokość toskańska Wielka Księżna wdowa wyjechała dzisiaj do Szlakenwert.

Na dzisiejszem posiedzeniu znowu obradowała szczegółowo druga izba nad ustawą przemysłową.

Norymberga, 19. listopada. Dzisiaj znowu rozpoczęły się posiedzenia ogólnej niemieckiej konferencyi handlowo-prawodawczej.

Frankfurt, 16go listopada. Prócz niektórych oświadczeń, wyrażonych na tem posiedzeniu przez różne rządy i zawiadomień w sprawie wojska, a mianowicie kontyngensu, podano ze strony ces. austryackiego rządu do protokołu oświadczenie w przepisach uchwalonych wspólnie na obradach zgromadzenia związkowego względem osiadania i prawa rodzinnego. Ces. rząd kazał oświadczyć, że gotów jest przystąpić do uchwalonego przez niektóre niemieckie państwa na dniu 15. lipca 1851 w Gotha i później rewidowanego traktatu względem przyjmowania ludzi niewiadomego pochodzenia, proponując przytem tylko niektóre modyfikacye w składzie zamierzonej uchwały związku. A że te modyfikacye nie zmieniają istoty rzeczy, więc spodziewa się, że znajdą przychylne przyjęcie, zwłaszcza że cesarski rząd pominął wiele innych trudności, a nawet chętnie głosował na przepisy, które się z dotychczasowem austryackiem prawodawstwem nie zgadzają, a których przyjęcie prowadzi za sobą modyfikacyę, ażeby ile możności przyprowadzić do skutku normę prawa rodzinnego. Oświadczenie to odesłano do mianowanego w tym przedmiocie wydziału.

Imieniem wolnego miasta Bremy przyrzeczono wyprawić komisyę złożoną z znawców rzeczy względem zaprowadzenia równej miary i wagi.

Rosya.

(Skład wojska. — Wiadomości bieżace.)

Petersburg, 15. listopada. Dziennik wojskowy obwieszcza raport ministra wojny z jego administracyi w r. 1858. Nie jest to wykaz w cyfrach, jednak zawiera ciekawe szczegóły. Głównym zamiarem było odpowiednie zmniejszenie armii, która w ostatnich czterech latach składała etat z 1,140.000 ludzi, co nie odpowiadało administracyi skarbu publicznego. W roku 1858 zredukowano armię na 850.000 ludzi, i miano jeszcze zmniejszyć o 62.000 ludzi. Ta redukcya przyniosła ulgę w rekrutacyi o czwartą część, a w dalszych ciężarach, które ponosiła ludność, jak kwaterunek itp. o piątą część. By zaś zastąpić pobory rekruckie, musiano uwzględnić rozpuszczonych po wojnie ludzi. Zformowano ich we dwa oddziały, pierwszy oddział z 232.000 ludzi tworzył rezerwę wojenną, zaś drugi oddział o 264.000 przeznaczono na bieżące kompletowanie armii. Te oddziały wystarczyły, i jeżeli nie będzie wojny, obejdzie się bez rekrutacyi w tym, a nawet i w przyszłym roku (1861), tak, że będzie można swobodnie ukończyć sprawę włościańską. Ten raport wspomina także, że zmniejszenie czasu służby wpłynęło pomyślnie na moralność żołnierzy, gdyż teraz nie uważają się wykluczonymi na zawsze z życia obywatelskiego, owszem z ochotą wracają, do tego jeszcze w silnym wieku. Na mocy ukazu, którym rozpuszczeni zostali kantoniści (żołnierskie dzieci), wróciło 278.000 kantonistów do domu. Jak wiadomo, wyszedł tego roku ukaz, który zniósł dawniejsze rozporządzenie brać zbrodniarzy za karę do wojska. Skutki okażą się później; bezpośrednio wpłynęło pomyślnie inne rozporządzenie, to jest, że w r. 1858 — 1861 miano wysłać do wschodniej Syberyi i nad Amur 13.000 żołnierzy uległych poprawie z korpusu wewnętrznej straży. Koszta transportu i kolonizacyi oznaczono niemal na 2 miliony r. s. Już w r. 1858 nastąpił transport 5000 takich żołnierzy z 768 kobietami i 541 dziećmi.

— Piszą z Londynu: Rosya nie chcąc pozostać za Francyą i Anglią, zaopatrzyć postanowiła swoją flotę wojenną w okręt pancerny. Admirał hrabia Paniutin wyjechał z Londynu do Petersburga po cesarskie pozwolenie, ażeby módz zbudować pancerną fregatę, której plan kazał tu zrobić, a którą mają budować na Tamizie. Cztery rosyjskie okręta wojenne przypłynęły pod Northfleet (nad Tamizą) uzupełnić swoje uzbrojenie; ztąd odpłyną do Amuru.

Turcya.

(Doniesienia z Syryi.)

Konstantynopol, 10. listopada. *Journal de Constantinople* ogłasza następującą korespondencyę prywatną z Bejrutu z d. 29. października:

„Komisarz Sultana stanął tu dnia 23. października, dnia 26go prezydował w internacyonalnej komisyi, która działa w jednomyślnej zgodzie. Proces naczelników druzyjskich Kurszyda Baszy i innych tymczasowo uwięzionych urzędników toczy się bez przerwy w trybunale. Posiedzenia tego trybunału nie są przy zamkniętych drzwiach, jak to jest zwyczajem w tureckiem państwie, ale iż to proces nadzwyczajny, są rezerwowane miejsca dla osób, które wyproszą dla siebie kartę wstępu, a mogą także być obecne przy rozpoznawaniu i indagacyi. Chrześcianie górscy wracają z Bejrutu do swoich wsi i znowu się osiedlają. Rząd sułtański zaopatruje ich ciągle w pieniądze i w żywność, dopóki się stale nie urządzą. Wiadomości z Hauranu są pomyślne; kolumna nieregularnej kawaleryi, którą Fuad Basza wyprawił na powstańczych Druzów, dopełniła zlecenia bardzo zręcznie; w ostatnich dniach ujęto kilku mieszkańców górskich, a między nimi osławionego Naczelnika. Spodziewają się, że jeszcze więcej aresztowanych będzie. Druzyjscy mieszkańcy wiejscy, którzy opuścili swoje ogniska, wracają tłumnie do swoich siedzib, i znowu się oddają zwykłym sobie zatrudnieniom. W górach ujęto druzyjskiego naczelnika Mir Beszyr Meri Neket, który miał bardzo znaczny wpływ i był stronnikiem i pomocnikiem Attar Beja. Komisye wojskowe śledzą gorliwie na Libanie, by odebrać od Druzów zrabowane rzeczy. Komitet złożony z pułkownika Ali Beja, Feda Effendi (z poselstwa Fuada Baszy), z C. Ceres i z trzech znakomitych chrześcian udaje się w górę czuwać około odbudowania chrześciańskich domów po wsiach i rozdać przeznaczone na to pieniądze. Odchodzący do Konstantynopola Fethie przywiózł do Cypru skazanych na więzienie znakomitych Turków i członków rady z Damaszku. W Damaszku panuje największy spokój. Zaufanie chrześcian wraca, i zwiększa się ich liczba. Wreszcie udowodniło im skazanie Szeika Abdalah Halebi i innych znakomitości Damaszku, równie jak niedawne rozbrojenie mieszczan, że rząd sułtański stara się ile możności zapewnić bezpieczeństwo chrześcian.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 25. listopada. Dzisiejszy *Monitor* przynosi następujący dekret:

„Pragnąc wielkim korporacyom państwa zapewnić większy udział w powszechnej polityce naszego rządu i dać im świetny dowód naszego zaufania, postanawiamy:

Tak senat jakoteż izby będą wotować adres na naszą mowę od tronu. Ten adres będzie układany w obecności komisarzów rządowych, którzy mają udzielać wszelkiego wyjaśnienia tak co do wewnętrznej jak i zewnętrznej polityki.

Regulamin obrad zmieniony został w taki sposób, by ułatwić ciału prawodawczemu objawienie swego zdania przy układaniu ustaw i użycie prawa co do wnoszenia poprawek. Wydano też rozporządzenia względem spiesznej publikacyi. — W ciągu sesyi będą ministrowie bez departamentu bronić projektów rządowych razem z prezydentami i członkami rady państwa.

Ministeryum cesarskiego domu połączone jest z atrybucyami wielkiego marszałka pałacu.

Ministeryum Algieryi i kolonii jest zwinięte, a sprawy kolonii przydzielone ministerstwu marynarki.

Chasseloup-Laubat mianowany jest ministrem marynarki; admirał Hamelin wielkim kanclerzem legii honorowej; marszałek Pelissier jeneralnym gubernatorem Algieryi.

Z zakresu ministerstwa nauk wydzielone będą wszystkie gałęzie służby, które nie odnoszą się bezpośrednio do nauk publicznych lub do specyalnych instytucyi uniwersytetu, i poruczone zostaną ministerstwu państwa.

Turyn, 24. listopada. Dzisiejsza *Opinione* pisze: Francya i Anglia miały powtórnie radzić Królowi Franciszkowi II., azeby wyjechał z Gaety; zdaje się, że ta rada będzie przyjęta, w przeciwnym razie ma flota francuska ustąpić z portu Gaety. W Rzymie przygotowują pałac na przyjęcie Franciszka II. — Rząd papieski usprawiedliwi się notą okolnikową, dlaczego udzielił przytułku wojskom burbońskim.

Medyolan, 25. listopada. Dzisiejsza *Perseveranza* donosi z Turynu z 24go b. m.: Nietylko broń, ale i konie wojsk neapolitańskich, które schroniły się na ziemię papieską, pozostaną aż do ukończenia kampanii w ręku francuskiej armii okupacyjnej. Zapewniają, że flota francuska pozostanie tak długo pod Gaeta, jak długo przebywać będzie w tej twierdzy Król Franciszek II. Co do cytadeli mesyńskiej postanowiono na radzie wojennej przystąpić do jej zdobywania dopiero po upadku Gaety.

Poczta zamorska na Tryest.

Poselstwo japońskie przybyło w powrocie do Batawii, a 11. odjechało dalej. — Wiadomości z Banjermassing są zawsze jeszcze niepomyślne. Między cudzoziemskiem wojskiem niewydarzyły się nowe bunty.

Z Szanghaj donoszą z 4. października: W walce pod Chankiawan z 18. września odparto 25.000 Tatarów, którzy stracili 2000 ludzi i 50 dział. Natomiast pojmali Tatarzy konzula Parkes, sekretarza lorda Elgina; korespondenta dziennika *Times* i kilku oficerów. W drugiej potyczce na dniu 21go września pod Tung-Chow rozbili sprzymierzeni 30.000 Tatarów po krótkiej walce. Dnia 22. przybyli parlamentarze chińscy zapewniając, że brat Cesarza mianowany jest komisarzem i że jeńcy są bezpieczni w Pekinie. Dnia 23. widziano znowu parlamentarza z wielkiemi zasobami prowiantu w obozie oddalonym zaledwie 6 mil od Pekinu. Krąży pogłoska, że Cesarz schronił się do Tartaryi, a San-ko-linsin chce pod Pekinem stoczyć ostateczną walkę.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. listopada.

Hotel rosyjski: Szeliski Kazimierz, z Chodaczkowa. — Ochocki Józef, z Dobropola.

Hotel europejski: Ujejski Erazm, z Żubrzy.

Hotel angielski: Hr. Potocki Emil., z Buczaczu.

Pod białego konia: Sckenk Jan, c. k. radca finans., z Żółkwi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27 listopada.

PP. Strzałkowski Stan., c. k. kap. pens., do Tarnopola. — Szuszkiewicz Jędrz., c. k. radca finans., do Stryja. – Krupiński Jerzy, do Jas.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 26. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	324.90	+ 2.9	89.5	południowy sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325.60	+ 6.2	82.6	„ „	jasno
10. god. wiecz.	325.80	+ 5.3	90.3	połud.-zach. „	„

TEATR.

Dziś na scenie polskiej na dochód pana Maleszewskiego: **„Bracia Strawińscy,“** czyli **„Listopad,“** dramat historyczny w 6 obrazach.

Termina
obrotu spraw i papierów giełdowych.

Losowania:

Dnia 1. grudnia: Ciągnienie seryi losów państwa z r. 1839.
„ 1. „ „ losów księcia Windischgrätza
„ 15. „ „ „ księcia Esterhazego.

Wypłaty:

Dnia 1. grudnia: 5% obligacyi banku lomb. wenec. z r. 1852.
„ 1. grudnia: 5% „ konwersyjnych.
„ 1. grudnia: 5% „ metalików.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 27. listopada.

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.50 Metaliki po 5% za 100 zł. 66.50; po 4½% za 100 zł. —.— ; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.— ; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 751.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 174.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 120 —. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 140.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.67, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—.

Kurs lwowski.

Dnia 27. listopada.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	50	6	59
Dukat cesarski	„ „	6	54	6	61
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	18	11	38
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	17	2	21
Talar pruski	„ „	2	6	2	11
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.		84	63	85	43
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	147	—	151	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	66	55	67	23
5% Pożyczka narodowa		77	75	78	75

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 24. listopada.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	62 25	62 50
Z pożyczki narod. po 5%	77 50	77.90
Z r. 1851, ser. B. po 5%	98.—	99.—
Metaliki po 5%	66 50	66 60
dtto. „ 4½%	58 25	58 50
dtto. „ 4%	52 50	52 75
dtto. „ 3%	38 50	39 —
dtto. „ 2½%	33.—	34.—
dtto. „ 1%	13.10	13 20
Przez. do wylos. z r. 1839	126 50	127 —
„ 1854	91 50	92 —
„ 1860	89 —	90 —
Renty Como po 42 lir. aus.	16.75	17.—
Wylos. obl. dawn długu państ. po 5%	64.50	65.—
„ 4½%	58.—	58 50
„ 4%	51.—	52.—
„ 3½%	43.—	43.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	50.—
„ 2½%	—.—	46.—
„ 2¼%	—.—	41.—
„ 2%	—.—	37 —
„ 1¾%	—.—	33.—
dtto. z procent za granica „ 5%	64.50	65 —
„ 4½%	58 —	58.50
„ 4%	51.—	52.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	88 50	89.—
Wyż. Aust. i Salb.	87.—	87 50
Czech	92.—	93.—
Morawii	85.—	85.50
Szląska	85.—	85 50
Styryi	87.—	89.—
Tyrolu	97.—	98.—
Kar., Krainy i Wyb.	90.—	91.—
Węgier	68 50	69 —
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	66 50	67.—
Galicyi	66 45	66 25
Siedmiogr. i Bukow.	65 50	65 75
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	— —

	pien.	towar
Wen. pożyczka z r. 1859	82.75	83 25
Dług Tyrolu po 5%	64.50	65.—
„ 4%	51.—	52.—
„ 3½%	42.50	43.—
Dług Salcburga „ 3%	—.—	35.—
„ 2½%	—.—	29.—
Dług Krainy „ 2%	—.—	22.—
„ 1¾%	—.—	21.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar
po 3% za 100 zł.	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł.	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	11.—	12.—

3. Akcye.

	pien.	towar
Banku nar.	754.—	756 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	174 30	174 40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	558	560.—
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1939	1941.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	279 —	279.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	184 —	184 50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	112 50	113 —
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 120 zł. (60%)	180 —	180 50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 120 zł. (60%)	148.—	148 50
Kol. Preszb.-Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k	60.—	65.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645.—	650.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	85.—	86.—
z wpłatą 60 zł. (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—

	pien.	towar.
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	100.—	105.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	398.—	400.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	150.—	180.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	370.—	375.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	340.—	345.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	100 —	100 50
10 „ 5%	98. —	98 50
przeznacz. do los. po 5%	91.—	91 25
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.50	100.—
przez. do los. po 5%	86 75	87
Gal. Tow. kred. po 4%	84.50	85 50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	91.50	92.
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	142.25	142.75
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	93.—	93.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	138.—	140.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	77.—	78.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	92.50	93.
Lloyda za 100 zł.	75.—	76.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	107 50	107 75
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	94 50	94.75
Pożycz. Tryc. po 100 zł. w. a.	110.—	111.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	35.75	36.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	86. —	86 50
Salma „ 40 „ „	38 —	38.25
Palffiego „ 40 „ „	35.75	36 25
Clarego „ 40 „ „	36.25	36 75
St. Genois „ 40 „ „	36.75	37.—
Windischgrätza 20 zl. „	22.—	22 50
Waldsteina 20 „ „	25.50	26 —
Keglevicha 10 „ „	14 —	14 25

Weksle.
(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	117.40	117.50
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	204.50	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	117.50	117.75
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	103 50	103 75
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	137 25	137.25
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	54 60	—.—
Paryż za 100 fr.	54.70	54.75
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr. woł.	20.10	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.		5%

Kurs złota.

	w przecięciu w w. a.
Dukaty ces. men.	6 zł. 53 c.
dtto. pełnej wagi	6 „ 52⁵⁄₁₀ „
Korona	18 „ 90 „
Napoleondor	10 „ 98 „
Rosyjski impery.	11 „ 25 „
Talar	2 „ 6 „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Czarna kawa w armii austryackiej.) Dzienniki wiedeńskie donoszą: Rozporządzeniem z 9. listopada b. r. zaprowadzoną odtąd będzie racya czarnej kawy w armii cesarskiej, a mianowicie podczas wojny jako porcya etapowa, w pokoju jako dodatek sanitarny pod następującemi warunkami: racya czarnej kawy będzie wynosić pół kwaterki (halbes Seidel), wymiar kawy i cukru na każdą racyę wyznaczono po dwie trzecich części łuta niepalonej kawy i trzy czwartych części łuta cukru, a względem postępowania przytem przepisano: 1) kawę należy wojsku wydawać zawsze w stanie surowym, to jest niepalonym; palenie kawy ma się odbywać za pomocą blaszanych piecyków; 2) do mielenia upalonej kawy przeznaczone są cylindrowe młynki; 3) do gotowania kawy należy używać znajdującego się już przy wojsku naczynia kuchennego; 4) do rozdawania ugotowanej i cukrem osłodzonej kawy pomiędzy wojsko należy używać łyżki blaszanej, zawierającej pół kwaterki (halben Seidel); 5) nowe sprzęty, jako to: piecyki, młynki i łyżki blaszane zabezpieczone przez eraryum będą wojsku jako należytość wydane, a wojsko obejmie je jako rekwizyta polne; 6) naczynia te wraz z czterodniową potrzebą kawy i cukru u piechoty będą wieźć wozy bagażowe, a gdy się te zostaną w tyle, wtedy rozdzielone, wojsko będzie je nieść z sobą na przemiany, u kawaleryi będą je podobnież żołnierze wieźć z sobą.

(Statystyka ludności we Francyi.) Ponownie wspominają pisma publiczne o zmniejszaniu się ludności, jaka we Francyi od kilku lat postrzegać się daje. Z urzędowej statystyki okazuje się w samej rzeczy, że z 86 departamentów w 54 zmniejszyła się ludność i tylko w czterech pozostała prawie w jednakowej ilości. Zmniejszenie się ludności było najbardziej znaczne w departamentach, które stanowią północno-wschod. stronę cesarstwa: Górna Saone, Meurthe, Dolny Ren, Meuse, Wogezy, Jura, Cote d'Or, Yonne, Górna Marne, Doubs, Ardeny i depart. Moseli. Te 12 departamentów razem zmniejszyły się więcej niż o 200.000 mieszkańców. Sam departament Górna Saone zmniejszył się o 35.672 dusz to jest ¹⁄₁₀ ogółowej ludności. — Drugi dział obejmuje departamenta Calvados, Manche, Orne, Eure, Oise i Sarthe. Te zmniejszyły się w ogóle o 55.000 mieszkańców. Na ostatecznej kończynie Bretagnii zmniejszyła się ludność departamentów Finistere, Cotes-du-Nord, Morbihan razem o 26.000 mieszkańców. Tak samo prawie w głębi departamentów Puy-de-Dome, Creuse, Cantal i Correge. Na południu doznał departament Arriége zmniejszenia się 15.117 na 267.435 mieszkańców. Policzywszy do tego Wyższe i Niższe Pireneje, departament Tarn i Aude, to okaże się w tym dziale ogólne zmniejszenie ludności o 50.000 dusz. W Alpach zmniejszyła się ludność departamentu Isere o 27.860 mieszkańców. W pierwszym poczcie 28 departamentów, których liczba ludności powiększyła się, stoi departament Sekwany, którego ludność z 1,422.065 podniosła się na 1,727.419. Jestto powiększenie o 305.354 mieszkańców, nieco więcej niż powiększenie piętnastu poprzednich lat, razem o 50.838 dusz więcej, niż powiększenie ludności całej reszty Francyi. Potem idą departamenta Nord, Rhone, Bouches du Rhone, Loire Gironde, Loire inf. z przyrostem ludności między 54 000 i 20.060 mieszkańców. Poznać tu siłę przyciągania z Lugdunu, Marsylii, St. Etiennes, Bordeaux i Nantes. Powiększenie ludności w departamentach nie tak wyludnionych Cher (8583) i Landes (7636) zawdzięcza Francya podniesieniu się rolnictwa. — Według ogłoszonego przez ministeryum kolonii statystycznego wykazu podczas ostatniej konskrybcyi był następujący stan ludności kolonii francuskich: La Martinique 137.513 dusz, Guadeloupe i dependencye 133.092, Francuska Guyenne 17.143, Wyspy Reunion 161.321 (włącznie 53 175 przybyszów różnego pochodzenia), Senegal i dependencye 20 804, Francuskie kolonie w Indyach 215.993, Mayoth i dependencye 20 354, St. Pierre i Miquelon 2190. W tych liczbach nie są objęci urzędnicy, załoga, przybysze (oprócz na wyspie Reunion) i ludność zajmująca się spławami.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.